KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi (KMUSEKAD)
KMU Journal of Social and Economic Research
Yıl/Year: 2025, 27(50): 1187-1209

Geliş/Received: 25.08.2024
Kabul/Accepted: 23.06.2025
Doi: 10.18493/kmusekad.1538380

BİREYLERİN SİYASAL TOPLUMSALLAŞMASINDA AİLE İLİŞKİLERİNİN ETKİSİ: KESİTSEL BİR ÇALIŞMA

Ali TOSUN[1]

Öz

Bireylerin toplumsal alandaki etkinliğinin sonuç verici bir duruma gelmesinde yöneten-yönetilen ilişkilerine bağlı bir şekilde biçimlenen siyasal toplumsallaşmanın önemli bir etkisi vardır. Siyasal katılımın bireylerce ele alınması çeşitli faktörlere bağlı olmaktadır. Bu faktörlerin önemli bir boyutunu ortaya koyan aile ilişkilerinin bireylerin siyasal tutum ve davranışların şekillenmesinde yadsınamaz bir yeri bulunmaktadır. Çalışmada bireylerin siyasal tutum ve davranışlarının ortaya konması ile bu tutum ve davranışların biçimlenmesinde aile ilişkilerinin etki düzeyi değerlendirilmiştir. Nicel araştırma yöntemi kullanılmış ve kolayda örnekleme yöntemi ile 421 kişiye ulaşılmıştır. Çalışmada Karaman ili sınırlılığı ifade etmektedir. Çalışmada bireylerin siyasal tutum ve davranış ortalarının düşük bir düzeyde olduğu ve siyasal alana karşı bir yabancılaşmanın söz konusu olduğu ortay çıkmıştır. Bireylerin ailelerinin ise siyasal toplumsallaşma boyutunda bireyleri fazla etkilemediği ve bireylerde özgürlükçü bir siyasal toplumsallaşma eğiliminin bulunduğu görülmektedir. Her ne kadar siyasal tutum ve davranışlarda düşük bir ortalamaya sahip olsalar da katılımcı bireylerin siyasal alanın farklılaşması ile siyasal katılım yollarının çeşitlenmesine bağlı olarak aile etkisinde kalmayarak kendi değerlerine göre bir siyasal düşünce yapısı oluşturdukları ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Siyaset, Siyasal Katılım, Aile, Özgürlük, Siyasal Toplumsallaşma
JEL Sınıflandırması: D72, J12, K38

THE EFFECT OF FAMILY RELATIONS ON THE POLITICAL SOCIALIZATION OF INDIVIDUALS: A CROSS-SECTIONAL STUDY

Abstract

Political socialization, which is shaped by the relations between the ruler and the ruled, has an important effect on the effectiveness of individuals in the social sphere to become effective. The handling of political participation by individuals depends on various factors. Family relations, which reveal an important dimension of these factors, have an undeniable place in the formation of individuals' political attitudes and behaviors. In the study, the level of influence of family relations in the formation of these attitudes and behaviors was evaluated by revealing the political attitudes and behaviors of individuals. Quantitative research method was used and 421 people were reached with the convenience sampling method. Karaman province represents the limitation in the study. In the study, it was revealed that the individuals' political attitudes and behaviors were at a low level and there was an alienation from the political sphere. It is seen that the families of individuals do not affect individuals much in terms of political socialization and that individuals tend to have a liberal political socialization. Although they have a low average in political attitudes and behaviors, it has been revealed that the participating individuals have formed a political thought structure according to their own values, without being influenced by their families, due to the differentiation of the political field and the diversification of political participation methods.

Keywords: Politics, Political Participation, Family, Freedom, Political Socialization.
JEL Classification: D72, J12, K38

[1] Dr., Bağımsız Araştırmacı, e-mail: alitosunn@yahoo.com, ORCİD iD: https://orcid.org/0000-0001-7908-964X

1. GİRİŞ

Toplumsallığın bir sonucu olarak kentsel alanlarda yaşayan bireyler, görev ve sorumluluklar kapsamında tutum ve davranışlar sergilemektedirler. Bireylerin siyasal davranışlarının kentlerde önemli bir duruma geldiği ve katılım mekanizmalarının yöneten ile yönetilen ilişkileri çerçevesinde günümüz modern toplumunda birçok yönden ele alınıp tartışıldığı görülmektedir. Siyasal katılma, vatandaşların yöneticileri seçme ve siyasal karar alma süreçlerini etkileme amacıyla doğrudan veya dolaylı olarak gerçekleştirdiği tüm eylemleri kapsamaktadır (Güleç Solak, 2016). Siyasal katılım olgusunun bireylerin siyasal sistemi etkilemeye yönelik faaliyetleri ile kamusal alanda talep ve ihtiyaçların karşılanmasına yönelik davranışlarını içerdiği görülmektedir. Siyasal katılımın bireylerin gerek klasik katılım davranışlarında gerekse de olağanüstü siyasal katılım kanallarıyla siyasi karar alma süreçlerine doğrudan veya dolaylı etkide bulundukları bir durumu ifade etmektedir.

Geçmişten günümüze değin ortaya çıkan gelişmeler ve bireylerin yaşam alanlarının kırsal alandan kentsel alanlara doğru gelişmesi sosyal, ekonomik, kültürel ve siyasal birçok değişikliği de beraberinde getirmiştir. Aristo'ya göre siyasetin bireylerin bir araya gelmelerinde ve mutlu olmalarında rolü bulunmaktadır (Akgün, 2023). Bu durum toplumların siyasal ve toplumsal alanının şekillenmesinde önemli bir etkiye sahiptir. Geleneksel toplumların yerini modern toplumlara bırakması, sanayi alanındaki gelişmeler, kentsel alanların nüfus açısından büyük bir yoğunluğa ulaşması, teknolojik gelişmeler ve bireylerin talep ve ihtiyaçlarının farklılaşmasının siyaseti haliyle de siyasal katılım boyutunu dönüştürdüğü görülmektedir. Güçlü yönetimlerin ön planda olduğu ve toplumsal alanda bireylere siyasal ve toplumsal alanlarda fırsat verilmediği otoriter ve totaliter rejimler, özellikle Sanayi Devriminden sonra zayıflamış ve daha sonraları yıkılmıştır. Bu durum, insan haklarının gelişimine ve bireylerin kendilerini ilgilendiren konularda söz sahibi olmalarına katkı sağlamıştır. Krallıkların yerini cumhuriyetlere bıraktığı ve insan hak ile özgürlüklerinin ön plana çıktığı modern toplum düzeninde her alanda olduğu gibi siyasette ve dolayısıyla katılım kanallarında büyük değişimler söz konusu olmuştur. Katılım kavramının hem siyasal ve yönetsel açıdan iki özelliğe sahip olduğu ve buna göre değerlendirildiği görülmektedir (Usta ve Dilber, 2020: 938-957). Bu durum katılım olgusunun farklı siyasal ve yönetsel dinamiklere sahip olduğunu göstermektedir.

Platon'dan günümüze kadar siyasetin zorlayıcı bir güce sahip olduğu kabul edilmektedir (Tunç ve Özdemir, 2020). Siyasetin güç ekseninde bireyler üzerindeki etkisinin geçmişte büyük etkilere sahip olduğu görülmekle beraber, günümüz toplumunda bireylerin söz sahibi olmasının onların talep ve beklentilerinin siyasal kişi ve kurumlarca dikkate alınmasında etkili olduğu kabul edilmektedir. Siyasal katılım, bireylerin siyasal tutum ve davranışlar geliştirmelerinde önemli bir olgu olarak tanımlanmıştır. Bireylerin bu olgu etrafında geniş bir faaliyet alanına kavuştuğu görülmektedir. Seçimlerde oy kullanma dışında diğer katılım türlerini de içinde barındıran siyasal katılımın, siyasal kararları etkilediği ve buna göre yasal çerçevede yöneticilerin meşruluğuna zemin hazırladığı açıktır. Siyasal katılım belirlenecek olan siyasi kadrolar ile bu kişilerin ortaya koyacakları politikalar çerçevesinde söz konusu olmaktadır (Okur Çakıcı ve Doğanay, 2022: 605-630). Bu da siyasetin meşruluk boyutunun değerlendirilmesi kapsamında önem taşımaktadır.

Toplumda her birey farklı siyasal katılım düzeyine sahiptir ve bu durum temel bir sorun olarak görülmektedir. Toplumsal hareketler (Akgün, 2024) siyasal düşüncelerde etkin faktörlerdir. Nitekim toplumsal alanda insanların siyasal katılım boyutunda kayıtsız oldukları ve sisteme karşı pasif bir tutum içine girdiği de görülmektedir. Bireylerin siyasal katılım boyutunda çeşitli faktörler etkilidir. Yaşanılan çevre, toplumsal alandaki statüsü, ekonomik durumu, cinsiyeti ve yaşı ile siyasal olaylara karşı edindiği tutumların bu noktada katılım boyutunu ve haliyle de derecesini etkilediği görülmektedir. Ekonomik büyümenin ön plana çıkması (Akyol vd., 2023: 99-114), kentsel alandaki bireysel farkındalığın yüksek

olması, iletişim teknolojilerinin gelişmesi ile eğitim olanaklarının yüksek olması siyasal toplumsallaşma açısından yüksek bir oranı ortaya çıkarmıştır. Bu durum özellikle kentsel alanlarda sivil toplum olgusunun yüksek olmasına da bağlı olarak siyasal ve toplumsal alanda bireylerin farkındalığını ortaya çıkarmaktadır. Demokratikleşme ile ilgili olarak sivil toplum kültürün de bir parçası olarak değerlendirilmektedir (Okur Çakıcı ve Çakıcı, 2020: 2020: 203-208).

Günümüzde aile ilişkilerinin bireyleri yetişkinliğe kadar çeşitli yönlerden etkilediği ve kişiliğini bu kapsamda biçimlendirdiği görülmektedir. Küçük bir sosyal sistem olması, çeşitli fonksiyonlara sahip olması ve kendi kültürel değer ve ilkeleri olması ailenin özelliklerini ifade etmektedir (Hallaç ve Öz, 2014: 142-153). Özellikle geleneksel aile yapısının yerini modern aile kalıplarına bıraktığı günümüzde kentsel alanda da buna uygun bir durum ortaya çıkmıştır. Kırsal alandan kentsel alanlara doğru nüfus hareketlerinin her alanda olduğu gibi aile hayatında da bir paradigma değişimine neden olduğu değerlendirilebilir. Bu durumun geleneksel ailenin yerini modern çekirdek aileye bırakmasına ve aile ilişkilerinin dönüşüm geçirmesine neden olmuştur. Aile bireyin kültürel, ekonomik, sosyal ve güvenlik faktörleri çerçevesinde gelişimini ve korunmasını sağlayan bir araçtır. Ailenin bireylerin hayat tarzını belirlemede ve kişiliklerini oluşturmada önemli etkileri bulunmaktadır. Ailenin toplumun temeli olarak tanımlanmasında bireyi belirli ölçülere göre geliştirmesi de etkilidir. Ailenin bireye aktardığı bilgiler ve değerler bireyin sonraki hayatında tutum ve davranışlarının şekillenmesinde de önemli rol oynamaktadır. Ailenin toplumsal, kültürel ve sosyal özellikleri, çeşitli düzeylerde bireyi etkilemiş ve davranışlarına yansımıştır. Biyolojik işlev, toplumsallaşma işlevi, ekonomik işlev ve dini işlev gibi çeşitli fonksiyonlar sahip olduğu kabul edilmektedir (Tancan, 2022: 17-24). Günümüzde ailenin geçmişe nazaran çeşitli yönlerden başkalaşım geçirdiği ve bireyleri etkileme derecesinin azaldığı ifade edilse de içinde yaşanılan ailenin geleneksel veya modern çekirdek aile olmasına bağlı olarak bireylerin farklı etkilenme düzeyleri olduğu ifade edilebilir. Geleneksel ailede büyüyen bireylerin ailesine yakın davranışlara ve değerlere sahip olduğu görülürken, modern ailelerde büyüyen bireylerin ise daha özgürlükçü bir yapıda oldukları söylenebilmektedir.

Ailenin bireylerin yetişkinliklerine kadar onları çeşitli yönlerden tamamlayan ve geliştiren rollere sahip oldukları görülmektedir. Bu durum; bireyin sosyal, kültürel ve siyasal davranışlarının da temellendirilmesinde etkilidir. Siyasal tutum ve davranışların ortaya çıkmasında ve biçimlenmesinde ailenin bireyler üzerinde doğrudan veya dolaylı etkilerde bulunduğu sosyolojik olarak ortaya çıkmıştır. Yaşanılan çevre bu bakımdan bireylerden beklentilere girmektedir. Esasen bireyin siyasal toplumsallaşmasında aile yapısının önemli bir faktör olarak görüldüğü ve bireyin etkilenme düzeyinin buna göre söz konusu olduğu görülmektedir. Geleneksel ailede yaşamanın bireylerin özgür bir biçimde yetişmelerine kısıtlı bir şekilde olanak sağladığından bu ortamda büyüyen bireylerin ailelerine paralel bir düşünce yapısına yakın olduğu ve radikal bir biçimde ailelerinden düşünsel anlamda farklı olmadıkları kabul edilmektedir.

Ailenin bireylerin çeşitli açılardan davranışlarını biçimlendirme özelliğine sahip olduğu bilinmektedir. Bu durumun siyasal toplumsallaşma boyutunda bireylerin tutum ve değerlerinin kalıplaşmasında etkileri olduğu görülmektedir. Özellikle kırsal alanda yaşayan bireyler bu noktada ailelerinden fazla etkilenmektedirler. Kentsel alanda yaşayan bireylerin kentin getirdiği olanaklalar doğrultusunda daha özgürce hareket ettikleri ve eğitim, kültür ile sosyal imkânların bireyleri daha özgür bir yapıya sevk ettiği ileri sürülebilir. Bireyler, kentsel alanda modern toplum gereklerine ve küreselleşme ilkelerine uygun bir yapıda siyasal toplumsallaşma davranışlarında bulunmaktadırlar. Ailenin bireylerin oy kullanma, örgütsel faaliyetlere katılma, sosyal medyada siyasal kurum ve kişileri izleme ile toplumsal alanda sivil toplum hareketlerine katılma çerçevesinde bireyler üzerinde etkileri bulunmaktadır. Bu durumun bireylerin demokratik tutum ve davranışlarda bulunması bağlamında çeşitli

açılardan sınırlayıcı bir etkide bulunduğu ileri sürülebilir. Özellikle bireylerin kendilerine göre daha gelenekçi bir tarzda yetişen ailelerine göre toplumsal alanda daha özgür bir şekilde hareket etmesinin demokratik değerlerle bağdaştığı ve katılım mekanizmalarını harekete geçirdiği savunulabilir. Oy kullanmak dışında çeşitli şekillerde toplumsal alanda aktif olmayı ifade eden siyasal toplumsallaşma, yöneten ve yönetilen ilişkileri çerçevesinde meşruiyet sorununu da ortadan kaldırmaktadır (Canbaz vd., 2019: 2537-2551). Ayrıca siyasal toplumsallaşmanın devletin bir ideolojik aracı olarak da çeşitli faktörlerle zaman zaman kullanıldığı görülmektedir (Candan ve Işık, 2019: 567-585). Siyasal katılım boyutunun değişkenlik gösterdiği ve hem toplumlara göre hem de aile ilişkilerine göre şekillendiği ifade edilmektedir. Katılım kanallarının yoğun olduğu alanlarda bireylerin de buna göre katılım davranışlarında bulunduğu ve bunu hem olağan siyasal katılım hem de olağanüstü siyasal katılım kanallarıyla gerçekleştirdikleri söylenebilmektedir. Demokrasinin işleyebilmesi ve hak ile özgürlüklerin kullanılmasının ortaya çıkardığı durum, bireylerin farklı şekillerde toplumsal alanda aktif olmasını ve siyasal katılım davranışlarında bulunmasını zorunlu kılmıştır (Kapani, 2011). Bu durumun katılımda her faktörün önemli hale gelmesini ve ele alınmasını ön plana çıkarmıştır. Bireylerin aile faktörünün siyasal toplumsallaşmalarında belirleyici bir unsur olarak yorumlandığı görülmektedir. Bu durumun doğrudan veya dolaylı şekillerde bireysel tutum ile davranışların şekillenmesine etki ettiği gibi toplumsal alanın biçimlenmesini da sağlamıştır.

Çalışmada siyasal katılım kavramı çeşitli yönlerden ele alınmış ve katılım düzeyleri çerçevesinde değerlendirilmiştir. Siyasal katılımı etkileyen biyolojik faktörler ile sosyal ve ekonomik faktörlerin bireylerin davranışları kapsamında ele alındığı görülmektedir. Aile konusuna değinilerek aile türleri ile ailenin sahip olduğu işlevler açıklanmıştır. Özellikle ailenin bireylerin tutum ve değerlerinin şekillenmesindeki etkisi temel alınarak kavramsal çerçeve değerlendirilmiştir. Son bölümde ise bireylerin siyasal toplumsallaşmalarında ailenin etkisinin belirlenmesine yönelik katılımcılara sorulan sorular etrafında bireylerin ne denli aileden etkilendikleri ortaya konulmuştur. Nicel bir çalışma olarak uygulanan anket tekniği ile farklı analizler yapılmış ve konu çeşitli değişkenler kapsamında değerlendirilmiştir. Bu bağlamda bireylerin siyasal toplumsallaşmalarında özgür bir şekilde hareket edebilmeleri ve demokratik toplum değerlerine uygun davranış kalıplarına sahip olmaları çerçevesinde öneriler ortaya konulmuştur.

2. SİYASAL TOPLUMSALLAŞMA

Bireylerin kentsel alanda tutum ve davranışlarının çeşitli faktörlere göre şekillendiği görülmektedir. Toplumsal ihtiyaçların karşılanması ve buna göre politikaların belirlenmesi siyasal tercihlere göre şekillenmektedir. Bireylerin çeşitli tutum ve davranışları ile eylemleri siyasal katılım olarak tanımlanmaktadır (Büyüktosunoğlu, 2013: 15-25). Kararları etkileme, politik gelişmelerin buna göre biçimlenmesini sağlama ve yöneten ile yönetilenlerin ilişkileri siyasal katılım olgusu ile ele alınmıştır (Eriş ve Akıncı, 2019: 35-55). Siyasal katılım çeşitli düşünürler tarafından farklı şekilde ele alınmış ve buna ilişkin olarak üzerinde uzlaşma sağlanmış bir tanımı söz konusu olmamıştır. Siyasal katılım, bir alandaki tüm bireylerin siyasal sistemle kurdukları ilişki biçimleri olarak değerlendirilebilmektedir (Çengel ve Kaygısız, 2021: 631-650).

Siyasal katılımın geçmişten günümüze farklı bir şekilde dönüşüm geçirdiği ve klasik siyasal katılım tutum ve davranışları ile beraber yeni siyasal katlımı durumlarının ortaya çıktığı görülmektedir. Oy verme dışında sendikal faaliyetlere katılma ve sivil toplum unsurunu harekete geçirme günümüz siyasal katılım olgusunun ele alınmasında önemli bir durum olarak değerlendirilmektedir. İletişim teknolojilerinin gelişimine bağlı olarak da internet de bu kapsamda siyasal katılımın önemli bir unsuru olarak ele alınmıştır (Kutlu, 2018: 90-106).

Siyasal katılım, bireylerin karar alma sürecine dâhil olması ve buna ilişkin davranışlar geliştirmesi olarak ele alınmıştır (Taşdelen, 2011; Eser ve Sarışahin, 2016). Kalaycıoğlu'na (2008) göre ise siyasal katılım bireylerin davranış biçimi olarak ele alınmış ve siyasal alandaki yöneticilerin karar alma süreçlerine müdahalede bulundukları ve aldıkları kararları değiştirmeye yönelik faaliyetleri içermiştir. Siyasal katılım, yöneten ve yönetilen ilişkileri çerçevesinde biçimlenmiş ve buna göre analiz edilmiştir. Bireylerin davranışlarının ve hareket etme reflekslerinin siyasal katılım boyutunu biçimlendiren bir özelliğe sahip olduğu ifade edilebilir. Siyasal katılımın salt oy verme davranışı olarak görülmediği, siyasal toplum içindeki insanların siyasal sisteme karşı eylemlerini belirten ve çeşitli dinamiklerle değerlendirilebilen bir kümeyi ifade ettiği bilinmektedir (Kapani, 2011). Bu durum siyasal katılımın çok boyutlu yapısını ortaya koymaktadır. Hükümetlerin seçilmesini sağlayan ve politik alandaki kararların etkilendiği davranışlar olarak da ifade edilebilen siyasal katılım, bu kapsamda yasal eylemler olarak tanımlanmıştır (Nie vd., 1989). Siyasal katılımın yapılan faaliyetler kapsamında yasal eylem sınırları içerisinde ele alındığını ve gayri yasal faaliyetleri bu kapsamda değerlendirilmediğini ortaya koyduğu savunulabilir. Oy verme özellikle dışsal siyasal etkinliği artıran bir sonuca neden olmaktadır (Değirmenci ve Gülel, 2022: 17-31).

Siyasal katılımın seçimlere girme olarak da ifade edildiği görülürken bu durum kişisel bir eylem olarak tanımlanmıştır (Aydın, 2019: 2121-2138). Bireylerin kendilerini göstermek ve kendilerini ilgilendiren konularda çıkarlarını korumaya ilişkin faaliyetlerini de ifade eden siyasal katılımın farklı şekillerde ortaya çıktığı ifade edilebilir (Karakoç, 2018: 5052-5058). Siyasal katılımın bir süreç olarak ifade dilmesinin daha gerçekçi bir tanımı ortaya koyduğu ve belirli bir temel ile düşünce yapısına sahip olamayan katılım kavramının sağlık bir şekilde değerlendirilmeyeceği ileri sürülmektedir (Çukurçayır, 2012: 210-220). Siyasal katılımın çeşitli şekillerde ortaya çıktığı ve buna göre olumlu veya olumsuz şekillerde ifade edildiği görülmektedir. *Oydaşma* (uzlaşı), *danışma*, *işbirliği*, *bütünleşme*, *tokenizm* (bir azınlık grubunun üyelerine yönelik küçük veya önemsiz olumlu eylemlerde bulunup göstermelik ödün verilmesi), *klientalizm* (siyasal partilerin siyasi amaç uğruna bireylere çeşitli olanaklar sunması) ve depolitizasyon (siyasi niteliğini yitirme) olarak siyasal katılım türleri bulunmaktadır (Aydın, 2019: 2124-2131). Bu katılım türlerinin belirli yönlerden olumlu bir şekilde tanımlandığı görülürken, farklı unsurlara bağlı olarak ortaya çıkan durumların ise olumsuz siyasal katılım çeşidi olarak değerlendirildiği görülmektedir.

Siyasal katılım, otorite ilişkilerini ifade etmek açısından da ortaya konulmaktadır. Yöneten kesimin yönetilen kesime karşı çeşitli faktörlerle siyasal gücün paylaşımı açısından ele alındığı ve siyasal sistemin buna göre biçimlendiği ifade edilebilir (Akıncı, 2014: 34-45). Siyasal katılımın yasal alanda iki farklı unsuru doğrudan ifade ettiği ve bunun da yöneten kesim ile yönetilen kesim olduğu görülmektedir. Farklı yöntemlerle siyasal güç paylaşımını ortaya koyan bu durumun siyasal alanda yasal bir meşruluğun oluşmasına da katkı sağladığı ifade edilebilir. Bireylerin siyasal sistem karşısındaki hareketlerini ifade eden siyasal katılım, siyasal alanda etkili olmak amacına uygun bir durumu meydana getirmektedir (Daver, 1993: 200-210). Bireylerin siyasal yönetime karşı gösterdiği davranışların bu kapsamda siyasal toplumsallaşma açısından sonuç verici olarak yorumlandığı ileri sürülebilir. Bu durumun gelişmekte olan ülkeler ile gelişmiş ülkelerde ön plana çıktığı ve bireylerin siyasal sisteme karşı etkili bir unsur haline gelmelerine neden olduğu savunulabilir. Bu da klasik oy verme davranışı dışındaki hareket tarzlarının da siyasal katılım olarak tanımlanmasına ve çeşitli yollarla yönetici grupların etkilenmesine neden olmuştur.

2.1. Siyasal Toplumsallaşma Düzeyleri

Siyasal katılımın bireyler açısından ele alınmasının farklı boyutlarla ortaya çıktığı görülmektedir. Bireylerin siyasal bir varlık olmalarının farklı şekillerde katılıma etki ettiği ve bu

durumun aktif ve pasif ile doğrudan veya dolaylı bir şekilde siyasal katılım sürecinin içinde yer almayı etkilediği görülmektedir. Bu çerçevede siyasal katılım, farklı bireylerce farklı şekillerde değerlendirilmektedir (Akıncı, 2014: 40-44).

2.1.1. Verba ve Nie'nin Siyasal Toplumsallaşma Düzeyleri

Siyasal katılım olgusunu ele alan Verba ve Nie (1972) bireyleri siyasal katılım derecelerine göre dört kategoriye ayırmış ve buna göre katılımı değerlendirmişlerdir. Siyasal sürece hiç dâhil olmayan bireylerin klasik katılım kanallarına da zaman zaman rağbet etmedikleri ve sürecin dışında kaldıkları görülmektedir. Bu durumun toplumsal alanda bu bireylerin siyasal alanda temsil edilmemeleri ile sonuçlandığı savunulabilir. Sadece oy veren bireylerin diğer siyasal katılım faaliyetlerine uzak kaldıkları ve buna göre tutum ve davranışlara sahiptirler. Kişisel sınırlı katılımda ise bireyler kendi sorunlarını çözmek adına etkinlikte bulunmaktadır. Topluluk düzeyinde katılımda bulunan kişilerin de çeşitli gruplara katılarak katılım kanallarına ilgi gösterdikleri bilinmektedir. Diğer bireylerin ise siyasal alanda etkili oldukları ve partilerin yetkili birer üyesi gibi faaliyetlerde bulunan bireyleri kapsadığı görülmektedir (Verba ve Nie, 1972). Katılım düzeyinin kişisel özelliklerden kaynaklandığı gibi içinde bulunulan toplumsal yapıyla da ilişkili olduğu söylenebilmektedir.

2.1.2. Robert Dahl'ın Siyasal Toplumsallaşma Düzeyleri

Dahl'ın siyasal katılım üzerine yaptığı sınıflandırmanın bireylerin siyasete olan ilgi düzeylerine göre biçimlendiği görülmektedir. Bireylerin siyaset ile buna ilişkin olayları izleme düzeyinin ilgi olarak yorumlandığı görülmektedir. Önemseme önem derecesini, bilgi katılımda bilgiye sahip olmayı ve eylem ise siyasal alandaki çalışma ile davranışları ifade etmektedir (Dahl, 1963). Dahl siyasal olmayan tabaka, siyasal olan tabaka, iktidar olmak amacıyla hareket edenler ve iktidar sahipleri şeklinde toplumu farklı kategorilere ayırmış ve değerlendirmiştir.

2.1.3. Samuel Barnes ile Max Kease'in Siyasal Toplumsallaşma Düzeyleri

Siyasal katılım, hem normal şartlarda hem de olağanüstü durumlarda ortaya çıkmaktadır. Bu durumun olağan siyasal katılım ve olağanüstü siyasal katılım şeklinde ele alındığı savunulabilir. Normal dönemleri ve seçimleri ifade eden olağan katılımın belirli zamanlarda uygulandığı görülürken bireyler ve grup halinde yapılan çeşitli faaliyet ve davranışların olağanüstü katılım şeklinde yorumlandığı görülmektedir (Barnes ve Kease, 1979). Olağanüstü katılım beklenmeyen zaman dilimlerinde ortaya çıkan faaliyetleri ifade eder. Dolayısıyla siyasal karar alma mekanizmalarının politikalarının buna neden olduğu ve siyasal katılım faaliyetlerini biçimlendirdiği görülmektedir.

2.1.4. Lester Milbrath'ın Siyasal Toplumsallaşma Düzeyleri

Milbrath siyasal katılım düzeylerini ifade ederken kolay, zor ve geçiş eylemleri şeklinde bir tasnifte bulunmuştur. Kayıtsız olanlar, siyasal tartışma başlatanlar, oy vermeye ikna etmeye çalışma, para yardımında bulunma, siyasi toplantılara katılma, siyasi partinin üyesi olma, partide bulunmanın gerektirdiği iş ve işlemlerde bulunma ile zamanının önemli bir kısmını siyasal faaliyetlerle geçirmenin bu çerçevede katılım düzeylerini ifade ettiği görülmektedir (Milbraht ve Goel, 1977: 15-75). Siyasal katılım düzeyi bireylerin ne denli aktif olduğuna ilişkin bir çıkarımdır. Sadece oy veren veya siyasal hiçbir eylemde bulunmayan bireylerin oluşturduğu kayıtsız kesimin siyasal karar alma mekanizmalarına karşı pasif bir tutum içerisinde bulunmaktadır. Aktif kesimi ifade eden birey veya grupların ise siyasi partilerde yer alarak toplumsal alanda hâkim olmaya çalıştıkları bilinmektedir.

2.2. Siyasal Toplumsallaşmayı Etkileyen Faktörler

Siyasal katılımın bireylerce ele alınmasında çeşitli unsurun etkili olduğu ve buna göre bireylerin tutum ve davranışlarının şekillendiği görülmektedir (Öztürk, 2020: 41-54). Sosyal ve ekonomik değişkenler olarak aile, maddi durum, eğitim, meslek ve yaşanılan yerin ön planda olduğu görülürken, çeşitli psikolojik faktörün de bu bakımdan etkili olduğu ifade edilebilir. Sosyal ve ekonomik faktörler dışındaki cinsiyet ve yaşın siyasal katılımı etkileyen biyolojik faktörler olarak da görülmüş ve buna göre ele alınmıştır.

2.2.1. Yaş

Yaş bireylerin siyasal katılım boyutunda önemli bir faktördür. Gençler, orta yaştakiler ve yaşlılar siyasal katılım boyutunda farklı nedenlere bağlı olarak aktif veya pasif bir eğilime sahiptirler (Gürlevik, 2019: 30-31). Bireylerin kendi yaş gruplarına göre siyasal tutum ve davranışlarda bulundukları ve belirli bir eğilim taşıdıkları görülmektedir (Dursun, 2012). Genç bireylerde ortaya çıkan siyasal katılım düzeyinin diğer yaş gruplarında düşük veya yüksek olabileceği görülmektedir. Bu durum, yaş faktörünün katılım boyutuna olan etkisi kapsamında değerlendirilebilir.

2.2.2. Cinsiyet

Cinsiyet siyasal katılımda önemli bir parametre olarak ifade edilmektedir. Gelişmiş toplumlarda kadın ve erkeklerin katılım boyutunda büyük farklılıklar olmadığı ancak gelişmemiş toplumlarda ataerkil bir yapının söz konusu olduğu bilinmektedir. Kadınların toplumsal alanda maruz kaldıkları faktörlerin ve engellerin erkeklere göre fazla olmasının katılım boyutunda onların geri planda kalmalarına neden olduğu savunulabilir (Çam, 2005: 150-200). Özellikle kadınların sosyal ve kültürel faktörler nedeniyle ev alanına hapsedilmesinin bu kapsamda siyasette onları engelleyen bir yapı olmasına neden olduğu görülmektedir. Siyasetin erkeklere özgü bir alan olarak kabul edilmesi de bu çerçevede kadınların katılım boyutunda aleyhlerine bir duruma neden olmuştur (Şahin, 2015: 28-29). Kadınların siyasal katılım oranlarının klasik siyasal katılım kanallarında yüksek düzeyde olduğu ancak diğer olağanüstü katılım alanlarında düşük bir seyir izlediği savunulabilir. Bu durumun toplumsal alanda erkekler ile kadınlara biçilen roller bağlamında sonuç verici olduğu da ifade edilebilir.

2.2.3. Eğitim

Siyasal katılımı etkileyen eğitim çeşitli yönlerden bireyin davranışlarını etkilerken aynı zamanda bireyin siyasal toplumsallaşma boyutunu ön plana çıkarmaktadır. Eğitim bireyin hem bilişsel özelliklerinin gelişmesinde hem de algılarının buna göre şekillenmesinde etkilidir (Atabey ve Hasta, 2018: 484-516). Bu çerçevede eğitim düzeyinin yükselmesinin siyasal katılımı etkileyen diğer unsurlar üzerinde de etkileri olmaktadır. Bireylerin aldıkları eğitimin toplumsal alanda vatandaşlık değerlerinin yükselmesine katkıda bulunduğu gibi, diğer bireylerle olan ilişkilerinin de rasyonel bir düzeyde olmasında etkisi vardır. Eğitim faktörünün siyasal katlım üzerinde olumlu bir sonuç yarattığı bu noktada değerlendirilebilir (Altan, 2011: 313-329). Bireylerin duyarlılıkların fazla olması, siyasal konularda daha fazla bilgiye sahip olmaları ve yakınlarındaki insanları etkileme güçlerinin fazla olması eğitimin bireylere kattığı olumlu özellikler olarak görülmektedir (Öztürk, 2020: 47-48).

2.2.4. Meslek

Bireylerin yaptığı işler ve meslekleri siyasal katılım düzeyini etkileyen önemli bir faktör olarak ifade edilir. Mesleğin bireyin içinde bulunduğu alandan da kaynaklanarak kişiye siyasetle ilgili bilgi ve deneyim kazandırdığı savunulabilir. Yüksek statüye sahip meslek sahipleri siyasal alana etkide bulunma noktasında diğer bireylere göre daha fazla olanaklara sahiptir (Atabey ve Hasta, 2018: 484-516).

Mesleklerin faaliyet alanları çerçevesinde değerlendirildiğinde siyasal karar alma mekanizmaları ile daha fazla iletişimde oldukları ileri sürülebilir. Mesleklerin faaliyet alanları zaman zaman siyasal kurumlarla ve kişilerle iletişimi ortaya çıkarırken bu da katılım boyutunu etkilemektedir (Öztürk, 2020: 45-46). Meslek, bireye siyasal yetenekler kazandırma durumu, iş alanı ile ilgili etkileşime neden olabilmesi, hükümet politikaları ile ilgili bireyi katılım düzeyine çekebilme gibi durumlarla siyasal katılım açısından değerlendirilmektedir (Lane, 1965).

2.2.5. Aile

Bireyin yaşadığı ve yetiştiği ortamın davranışlarının şekillenmesinde önemli bir faktördür. Ailenin bireyin yetişme tarzında ve siyasal olayları değerlendirmesinde çeşitli etkileri olduğu görülmektedir. Ailenin bireyin inançlarının şekillenmesinde ve buna göre değer yargılarının oluşmasında sosyal bir ortam olarak ortaya çıktığı görülmektedir (Öztürk, 2020: 42). Aile bireylerin özgür bir şekilde hareket alanına kavuşmadan önceki zaman sürecini biçimlendirip buna göre bireyi tamamlamaktadır. Bu durumun birey açısından sosyal ve politik bir varlık olarak yoğrulmasına neden olduğu ifade edilebilir (Adıgüzel vd., 2014). Ailenin bireyin sosyal yaşantısını etkilemesinin siyasal tutum ve davranışlarına da etkisi vardır.

2.2.6. Gelir Durumu

Gelir durumu, bireylerin yaşam düzeyini artırarak onların tutum ve davranışlarını etkileyebilmektedir. Bireylerin siyasi tercihlerinin şekillenmesinde önemli bir etmen olan gelir, toplumsal alanda demokratik değerlerin yerleşmesine de etkide bulunur. Gelirin toplumun demokrasi düzeyi ile doğrudan bir ilişkisi vardır (Lipset, 1964). Gelirin bireye sağladığı çeşitli olanakların ihtiyaçların karşılanması noktasında etkili bir faktör haline geldiği vurgulanabilir. Gelirin siyasete ilgi bağlamında doğrudan bir etkiye sahip olduğu ve bireylerin yaşamlarını kolaylaştıran etkisinin siyasal karar alma mekanizmalarının sorgulanmasında ön plana çıktığı savunulabilir. Özellikle yüksek gelire sahip bireylerin siyasetin şekillenmesinde etkili olduğu ve buna göre siyasal toplumsallaşmanın evrildiği görülmektedir (Çukurçayır, 2012).

2.2.7. Kitle İletişim Araçları

Kitle iletişim araçları siyasetin takip edilmesinde ve bireylerin bilgi almalarında önemli bir etmendir (Eser, 2013). Kitle iletişim araçlarının günümüzde toplumsal ve siyasal alanın her alanında yer almasının bilgiye erişebilme noktasında önemli bir araçtır. Kitle iletişim araçlarının bilginin yayılmasında ve kısa sürede bu yayılımın sağlanmasında etkili olduğu görülmektedir (Ilgaz Büyükbaykal, 2005: 71-75). Kitle iletişim araçları siyasal ve toplumsal alandaki güncelliğin yakalanmasında önemli bir role sahiptir. Bireylerin de siyasal katılımında ve buna göre davranmalarında kitle iletişim araçlarının rolünün günümüzde ön plana çıktığı bilinmektedir. Kitle iletişim araçları, bireylerin bilgi almalarını sağlamasının yanında çeşitli şekillerde kullanılmaktadır. Özellikle seçmen davranışlarını etkileyebilme kapsamında siyasal partiler ve kişiler bu araçları aktif bir şekilde kullanmaktadırlar. Kitle iletişim araçlarının bilgi ile haber verme işlevine sahip olduğu görülmektedir (Dilber, 2012: 83-105). Ancak bu bilgi akışının çeşitli siyasi amaçlarla kullanıldığı ve buna göre kamuoyu oluşturulmaya çalışıldığı bilinen bir gerçektir.

2.2.8. Örgüt Üyeliği

Bireylerin çeşitli amaçlarla toplumsal alanda örgütlere üye olma durumları katılımı çeşitli yönlerden etkilemektedir. Özellikle sivil toplum örgütlerinin belirli bir amacı gerçekleştirmek üzere yapılandığı düşünüldüğünde katılımcılığa ve işbirliğine dayalı bir durum ortaya çıkmaktadır (Aslan ve Kaya, 2004: 213-223). Örgüt üyeliği bireylerin grup bilinçlerinin ve katılım düzeyinin yüksek olmasına

etki etmektedir. Bireylerin örgüt üyeliği siyasal toplumsallaşma düzeyini artırmakta ve bu çerçevede siyasal karar alma mekanizmalarına etkide bulunmaktadır (Çukurçayır, 2002). Bireylerin siyasal toplumsallaşmalarında önemli bir faktör olarak görülen örgüt üyeliğinde sivil toplum kuruluşları önemlidir. Bu kapsamda sivil toplum, demokratik yönetimler için önemli bir araç olarak ele alınmıştır (Oktay ve Pekküçükşen, 2009: 172-186).

2.2.9. Siyasal Etkinlik

Bireylerin siyasal etkinliği siyasal faaliyetlere ilişkin durumunu ortaya koymaktadır. Siyasal etkinlik bireyin siyasal ilgi ve bilgisini artırmaktadır (Öztürk, 2020: 58-59). Siyasal etkinliğin bireylerin siyasal toplumsallaşma boyutundaki inancını ve buna göre davranışlarını şekillendirdiği görülmektedir. Bireyin siyasal etkinlik düzeyinin, siyasal alanda etkili olabilmesi ve buna göre değişikliklere neden olmasının bireyi motive edici bir etkide bulunduğu savunulabilir. Ancak sonuç alınmayacağı düşüncesinin ortaya çıkmasının ise kayıtsız davranan ve katılım göstermeyen bir durumu yarattığı bilinmektedir.

2.2.10. Vatandaşlık Duygusu

Vatandaşlık duygusunun bireylerin toplumsal alandaki etkinliğinin ortaya çıkmasında önemli bir değişken olduğu savunulabilir. Bireylerin vatandaşlık sorumluluğuna sahip olması siyasal katılım düzeyini yükseltip bireylerin etkinliğini artırmaktadır (Baykal, 1970). Toplumsal alanda vatandaşlık bilincine sahip bireyler, siyasal ve toplumsal olaylara kayıtsız kalmadığı gibi bunlara refleks gösterebilmektedirler.

2.2.11. Yabancılaşma, Sinizm ve Anomi

Siyasal katılımın düzeyini etkileyen bir unsur da bireylerin yabancılaşmaya maruz kalmasıdır. Yabancılaşma, bireylerin toplumsal alandaki gelişmelere ve olaylara karşı tepkisiz kalmalarına ve buna göre bir kanaatin oluşmasına neden olabilmektedir. Bireylerin siyasal talep ve ihtiyaçlarının karşılanmamasına neden olan siyasi sinizm ise güvensiz bir durum yaratır (Miller, 1974: 951-972). Siyasal sinizmin bireylerin siyasal alanın dışında kalmasına ve güven faktörünün ortadan kalkmasına etki ettiği ileri sürülebilir. Anominin toplumsal ve siyasal alanda kuralsızlık olarak değerlendirildiği ve bireylerin siyasal sistem ve kurumlara karşı olumsuz bir duruma gelmelerine neden olduğu ifade edilebilir (Yeniçırak, 2023: 57-68). Anomi kavramı, Durkheim tarafından kullanılmış ve öngörülmeyen bir durumu tanımlamıştır (Can, 2004: 95-105). Bu durumun bireylerin siyasal alanda pasif olmalarına ve klasik siyasal katılım kanallarına dahi başvurmakta tereddüt yaşamalarına neden olduğu savunulabilir. Yabancılaşmanın ve sinizmin anomi ile paralel bir şekilde siyasal toplumsallaşma bağlamında olumsuz durumlar olarak tanımlandığı ve değerlendirildiği söylenebilmektedir.

3. AİLE KAVRAMI

Aile kavramının farklı şekillerde ele alındığı ve tanımın buna göre yapıldığı ifade edilebilir. Aile kavramı evlilik bağına dayanan, kadın erkek ve bunların çocuklarından oluşan buna göre akrabalık ilişkilerine sahip insan, hayvan veya bitki toplulukları olarak tanımlanmaktadır (Karaca, 2017: 3-5). Aile, bir toplumu oluşturan birbirleriyle samimi şekilde iletişim ve etkileşimde bulunan, bu etkileşim içerisinde samimi ve duygusal bağlılıkları bulunan, iki veya daha fazla kişinin oluşturduğu, birincil ilişkilerin egemen kılındığı en önemli grup olarak tanımlanır (Çakır, 2022: 28-29). Aile ile ilgili farklı tanımlamalar olmakla beraber ve bunların birçoğu evlilik temeline dayalı olan sosyal bir kurumu belirtmektedir. Aile kavramı toplumsal alandaki en küçük birim olarak değerlendirilmektedir (Karslı, 2019: 1-10).

Ailenin hem bireysel özelliklere göre hem de topluma göre farklılaşan özellikleri olmakla

beraber belirli faktörlerinin hemen hemen hepsinde ortak olduğu görülmektedir. Aile bireylerin korunması, gelişimlerini sürdürmesi, biyolojik, psikolojik ve sosyoekonomik anlamda çeşitli ihtiyaçlarını karşılaması faktörleri ile değerlendirilmektedir (Gür ve Kurt, 2011: 33-62). Aile içinde bulunulan döneme göre farklılaşırken aynı zamanda buna göre bireyler aileye ve kendi hayatlarına dair değerler benimsemektedir. Aile, günümüzde gerek teknolojinin gelişimi gerekse de ekonomi faktörünün etkisiyle çekirdek bir yapıya bürünmüştür. Ailenin her dönemde farklı şekilde ele alınmasının, aile ile ilgili çocuğun korunması ve gelişimine uygun bir ortamın hazırlanmasına yönelik durumu ortada kaldırmadığı ifade edilebilir (Akkaya, 2018: 1-20). Aile ile ilgili değer yargılarının değişmesine rağmen belirli kriterlerin ve durumların ailenin ve çocuğun korunmasına yönelik olarak devam ettirilmesinin biyolojik ve sosyal süreçlerle değerlendirilebileceği ileri sürülebilir. Nitekim tarihsel süreç boyunca değişim ve dönüşümler yaşanmasına rağmen ailenin varlığın koruması ailenin işlevleri ile evrensel boyutunu ortaya koymaktadır (Erol, 2022: 1127-1139).

Ailenin ele alınması ve buna göre değerlendirmelerin yapılması, tarihsel süreçte çeşitli kişilerce bir alan olarak görülmüştür (Karslı, 2019: 1-14). Ailenin toplumsal alandaki insan varlığının ilk aşaması olarak kabul edilmesi ve bireylerin yetişkinliklerine kadarki süreçte onları koruyan bir faktör olarak görülmesi, ailenin araştırılmasını önemli bir hale getirmektedir. Ailenin ele alınmasında çeşitli unsurlara dikkat edildiği görülmektedir. Ahlaki değerler ile bunlara yönelik güven, sevgi, merhamet ve dayanışma ailenin varlığı için önemli ölçütler olarak görülmektedir (Karslı, 2019: 1-14). Aile insanlığın korunmasında ve ilk zamanlardan günümüze değin varlığını koruyan bir yapı olarak tanımlanır (Canatan ve Yıldırım, 2011). Bu durum ailenin toplumsal alanda gerekli bir yapı olarak değerlendirilmesini ön plana çıkarmaktadır. Toplumsallığın bir gereği olarak ifade edilen aile kavramı birçok toplumda bu özelliklere sahiptir.

Ailenin ortaya çıkmasında ve buna göre bireylerin aile hayatında ele alınmasında evlilik etkilidir. Evliliğin ailenin bir temeli olarak ifade edilmesinin bu kapsamda tanımlandığı görülmektedir. Bu bakımdan erkek ile kadın arasında ortaya çıkan ve sosyal bir olgu olarak da değerlendirilen evliliğin sözleşmeci bir yapıya sahip olduğu söylenmektedir (Karslı, 2019: 1-14).

3.1. Aile Türleri

Ailenin yapısı gereği toplumsal alanda farklı şekillerde ortaya çıktığı görülmektedir. Aile çevresel faktörler, yerleşme çeşidi ve aile ilişkilerine göre değerlendirilmiş ve buna göre sosyal çerçevede ele alınmıştır. Aile, genel anlamda geniş aile ile çekirdek aile olarak ikiye ayrılmaktadır (Alp, 2024: 46). Ayrıca aile *geleneksel aile*, *çekirdek aile*, *ataerkil aile*, *anaerkil aile*, *tek ebeveynli aile*, *geçiş ailesi* ve *çocuk erkil aile* olarak faklı türlere sahiptir (Öztürk, 2020: 8-11). Geleneksel aile anne, baba, çocuklar ile akrabalardan oluşur. Bu aile tipinde geleneksel değerlerin ön planda olduğu ve ailenin büyükleri ailede önemli bir yerde konumlanmıştır. Çekirdek aile günümüzde modern hayatın bir gereği veya sonucu olarak ortaya çıkan bir aile tipi olarak yorumlanmaktadır. Çekirdek ailenin geleneksel ailenin tersine küçük bir aile olduğu görülmektedir. Çekirdek aile anne, baba ve çocuklardan meydana gelen ve kentsel hayatın bir yansıması olarak da değerlendirilen bir boyuta sahiptir (Sayar ve Bağlan, 2010). Günümüz üretim ilişkileri ve kentsel alanın kırsaldan farklı bir özelliğe sahip olmasının çekirdek ailenin ortaya çıkmasında ve buna göre şekillenmesinde önemli bir faktör olduğu savunulabilir. Ailelerin daha küçük birimlere ayrılmasının da bir sonucu olarak ifade edilebilen çekirdek aile modern toplumun bir özelliğini ifade etmektedir. Geleneğin zamanla yerini başka değerlere bırakması, aile hayatında sonuçlar ortaya çıkarmış ve bu da ailenin dönüşümü için uygun şartların ortaya çıkmasına etki etmiştir (Turğut, 2017: 93-117).

Ataerkil aile olarak tanımlanan aile, babanın mutlak güç sahibi olduğu bir aile tipini ifade

etmektedir (Aluş, 2015: 15-24). Ataerkil aile tipi babanın etki alanı bakımından cinsiyetler bağlamında bir başka boyutu ortaya çıkarmıştır. Ancak ataerkil ailenin geleneksel aile ile karıştırılmaması gerektiği ve iki aile tipinin güç ilişkileri bakımından farklılıkları olduğu görülmektedir. Geleneksel ailede anne ve baba ile aile büyüklerinin etkinliğinin ön planda olduğu, ataerkil ailede ise babanın mutlak bir otoritesinin söz konusu olduğu ileri sürülebilir. Anaerkil ailede annenin aile içindeki etkisinin ön planda olduğu bir durum söz konusudur. Annenin bu bakımdan cinsiyet eşitliği temelinde göz ardı edilmediği ifade edilir.

Tek ebeveynli aile anne veya babanın ayrı yaşamasına bağlı olarak ortaya çıkmaktadır. Geçiş ailesi de geniş ailenin çekirdek aileye doğru evrilmesinin bir sonucu olarak yorumlanabilir (Öztürk, 2020: 10-11). Çocuğun ön planda olduğu ve ailenin merkezinde hayatını idame ettirdiği aile tipi de çocuk erkil aile olarak tanımlanmıştır.

3.2. Ailenin İşlevleri

Aile, toplumda pek çok işleve sahip olmuş ve tarih boyunca işlevlerinde birtakım değişimler yaşanmıştır (Kocakaya ve Çalık Var, 2018: 708). Ailenin kurumsal bakımdan birçok işlevi bulunan aile (Dağcı, 2022: 63-64) Aile, bireylerin toplumsal alanda hayatlarını sürdürmelerinde önemli bir kurum olarak ele alınmaktadır. Bu kapsamda ailen farklı işlevlere sahiptir. Biyolojik işlev, neslin devam etmesi ve sürdürülebilirlik kapsamında önemli bir durumu içermektedir. Psikolojik işlevin bireylerin ailede yardımlaşma ve dayanışma içerisinde olmalarına katkı sağladığı, eğitim işlevinin bireyin hem ailede hem de toplumda eğitim haklarından yararlanmasını sağlayan bir yönü bulunduğu görülmektedir. Günümüz insanının hayatın ilk yirmi yılını aileleri ile birlikte geçirmekte ve birliktelik bireyin tüm yaşamı boyunca her yönden gelişimine etkide bulunmaktadır (Özer, 2022: 135). Toplumsal ve kültürel işlev de bireylerin gelişim ve uyum açısından kendilerini hazırlamalarına katkı sağlamaktadır (Öztürk, 2020: 11-19). Ailenin ekonomik işlevi de bireylerin ihtiyaçlarının karşılanmasında önemli bir faktördür (Üçok, 2014: 21-22). Özellikle ekonomik sisteme dayalı kır ve kent hayatının bireylerin gelişimlerini sürdürmelerine yönelik olarak zorunlu bir faktör olarak değerlendirildiği ileri sürülebilir.

Toplumsal kurallar ile değerleri bireye aktarma, bireylerle diğer toplumsal kurumlar arasında köprü olma, çeşitli sorumlulukların yerine getirilmesini sağlama ve toplumsal amaçlara uygun bir birey yetiştirmenin ailenin işlevlerini ifade edilmesinde ön plana çıkmıştır (Alp, 2024: 47-48).

Türkiye'de aile yapısının son yıllarda değişime uğradığı ve geleneksel aile yapısının yavaş yavaş yerini modern çekirdek aileye bıraktığı görülmektedir. Bu durumun kırsal alandan kentsel alanlara gerçekleşen nüfus hareketleri ile doğrudan bir ilişkiye sahip olduğu ileri sürülebilir. Geleneksel geniş aile yerini çekirdek aileye, kırsal aile de kent ailesine yerini bırakmıştır (Engin, 2022: 124-125). Türkiye'de ailenin geleneksel yapıdan modern yapıya doğru ilerlediği ve çekirdek aile sayısının geniş aileye göre yüksek bir oranda olduğu yapılan araştırmalarla ortaya çıkmıştır (tuik.gov.tr, 2024). Ailelerin kaldıkları yerlerin değerlendirilmesinde de ailedeki birey sayısının bu durumu desteklediği ve çekirdek aileye geçişte yüksek bir oranın yakalandığı görülmektedir (Engin, 2022: 125-126). Türkiye'deki bu durum aile yapısındaki değişim ve dönüşümü ortaya çıkarmıştır. Bu durumun bireyler açısından farklılıklara neden olduğu ve toplumsal alanda buna göre hareket etmelerine etki ettiği şeklinde yorumlanabilir. Aile çerçevesinde çocuğa yönelik bir anlayış değişikliği söz konusu olmuş ve ülkede aile yapısındaki geleneksel değerden modern değerlere doğru bir geçiş ortaya çıkmıştır (Yavuz ve Güllüpınar, 2019: 406-407).

Genel anlamda evlilik ve kan bağı ile ortaya çıkan ve belirli bir mekândaki yapıyı ifade eden ailenin (Alp, 2024: 45) toplumsal sürekliliğin sağlanmasında önemli bir role sahip olduğu vurgulanabilir. Ailenin değişim ve dönüşüme rağmen varlığını sürdürdüğü ancak iç ve dış faktörlerle

yeniden dizayn edildiği görülmektedir (Güloğlu, 2019: 49). Bu durum, geleneksel değerler ile modern toplum değerlerinin bir arada olmasına bağlanabilir. Aile modern toplum ile kendi içinde farklı bir yapıya bürünmüş ve bu da bireylerin davranışlarında etkili olmuştur. Geleneksel aileye nazaran modern ailenin özgür yapıda olması ve eşitliğe dayalı bir çerçevede biçimlenmesinin bireylerin refahı ile mutluluğu kapsamında da değerlendirildiği görülmektedir (Engin, 2022: 124-125).

4. YÖNTEM

Çalışma, bireylerin siyasal toplumsallaşmalarında ailenin etkisini belirlemeye yönelik bir değerlendirmeyi ortaya koymaktadır. Bu kapsamda veriler elde edilmesinde ve bu kapsamda analiz edilmesinde nicel araştırma metodu uygulanmıştır.

4.1. Araştırmanın Amacı-Önemi-Evren-Örneklemi

Çalışmanın, bireylerin hayatları boyunca önemli bir yerde bulunan ailelerinin bireylerin siyasal tutum ve davranışlarının şekillenmesindeki etkisinin belirlenmesi, çalışmanın amacı ve önemini ortaya koymaktadır. Çalışmanın evrenini Karamanda yaşayan bireyler oluşturmaktadır. Kolayda örnekleme yöntemi çalışmada tercih edilmiştir. Bu kapsamda örneklemin evrendeki bireylerden seçildiği görülmektedir. Çalışmanın verileri, hem çevrimiçi ortamda hem de fiziksel ortamda bireylerden elde edilmiştir. Bu kapsamda yanlış bir biçimde doldurulan 27 anket değerlendirmeye alınmamış ve doğru şekilde doldurulan 421 anket örneklem sayısını ortaya koymuştur. Evreni bilinen durumlarda elde edilen sayının çalışma için yeterli olduğu varsayılmıştır.

4.2. Araştırmanın Sınırlılığı ve Araştırmanın Veri Toplama Aracı

Çalışmanın sınırlılığını Karaman'da yaşayan bireyler oluşturmaktadır. Özellikle zaman ve maliyet faktörleri çalışmanın sınırlılığını bu çerçevede belirlemiştir. Ayrıca geleneksel değerler ile modern değerlerin bir arada olması da etkili olmuştur. Bu kapsamda çeşitli yaş gruplarındaki bireylerden veriler elde edilmiştir. Çalışmada Öztürk (2020), Canbaz vd., (2019) ile literatürdeki diğer çalışmalardan yararlanılmış ve buna uygun şekilde ilgili çalışmalara atıfta bulunulmuştur. Çalışmanın doğru bir şekilde yapılandırılması amacına yönelik olarak 40 kişiyle ön çalışma yapılmış ve sorulara son şekli verilerek anket kullanılabilir hale getirilmiştir.

4.3. Kullanılan İstatistiksel Analizler

Çalışmada bireylerin verdikleri cevaplara göre frekans dağılımları ortaya çıkmış ve buna göre karşılaştırma olanağı söz konusu olmuştur. İki kategorili değişkenler için bağımsız örneklem t testi kullanılmıştır. Üç veya daha fazla kategoriden oluşan değişkenlerin analiz edilmesi amacıyla tek yönlü varyans kullanılmıştır.

5. BULGULAR

Katılımcıların demografik ve genel bilgilerinin analiz edilmesinde; kadın oranının erkek oranından fazla olduğu görülmektedir. Katılımcıların önemli bir kısmını ön lisans eğitime sahip bireyler ile daha alt eğitim düzeyine sahip bireylerin oluşturduğu görülmektedir. Bireylerin siyasal düşünce/ideolojileri ele alındığında hiçbir ideolojiye sahip olmadığını ifade edenlerin yüksek bir orana sahip olduğu görülmektedir. Milliyetçi olarak kendini tanımlayan bireylerin ise siyasal düşüncede en büyük orana sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Liberal düşünce ile laik ideolojiye sahip olduklarını ifade enlerin oranlarının ise en düşük düzeyde kaldığı çalışmanın sonuçlarına bakılarak görülebilmektedir.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik ve Genel Bilgileri

		n	%
Yaş	Minimum: 19, Maksimum: 63; 33,47±11,82		
Cinsiyet	Kadın	270	64,0
	Erkek	151	36,0
		n	**%**
Eğitim	Ön lisans ve altı	268	63,7
	Lisans	135	32,0
	Lisansüstü	18	4,3
		n	**%**
Siyasal Düşünce/İdeoloji	Muhafazakâr	36	8,6
	Sosyal demokrat	66	15,7
	Laik	8	1,9
	Sosyalist	62	14,7
	Milliyetçi	68	16,2
	Liberal	5	1,2
	Dindar	13	3,1
	Diğer	35	8,2
	Hiçbiri	128	30,4
		n	**%**
Aile Gelir Durumu (TL)	15000-20000	288	68,4
	20001-30000	94	22,3
	30001-45000	14	3,4
	45001+	25	5,9
		n	**%**
Ailenin Yaşadığı Yer	Köy	203	48,2
	Şehir	218	51,8

Bireylerin ailelerinin gelir düzeyine bakıldığında yüksek bir düzeyde düşük gelir durumuna sahip ailelerin varlığı dikkat çekmiştir. Bu durumun bireylerin sağlıklı bir şekilde siyasal bir insan olarak gelişmelerine engel olduğu savunulabilir. Bireylerinin ailelerinin yaşadıkları yerlerin ise daha dengeli bir dağılıma sahip olduğu ve oransal olarak şehirde yaşayan bireylerin daha yüksek düzeyde ortaya çıktığı görülmektedir (%51,8). Şehir hayatının kırsal alandan farklı olarak bireylerin siyasal toplumsallaşmalarına etkide bulunmuş ve tutum ile davranışlar buna göre gelişmiştir. Ayrıca ailelerin bireyler üzerindeki etkisi şehir hayatında kırsal alanda göre daha kısıtlıdır.

Tablo 2. Anket Sorularının Cronbach Alpha Değerleri

	Madde Sayısı	**Cronbach's Alpha**
Siyasal Katılım Tutumları	6	0,848
Siyasal Katılım Davranışları	7	0,815
Siyasal Katılım/Tutum ve Davranışlarda Ailenin Etkisi	14	0,947

Anket sorularının uyumunu ve kullanılabilirliğini gösteren Cronbach alpha değerlerinin yüksek düzeyde (>0,80) çıktığı görülmektedir (Yıldız ve Uzunsakal, 2018: 19). Bu bakımdan çalışma için kullanılan soruların yeterli olduğu ve analizler için yeterli veriyi sağladığı söylenebilmektedir.

Tablo 3. Katılımcıların Siyasal Katılım Tutum ve Davranışları ile Siyasal Katılım Tutum ve Davranışlarda Ailenin Etkisine İlişkin Betimsel Değerler Tablosu

		n	Ortalama	Std. Sapma
Siyasal Katılım Tutumları	*Bir siyasi partiye/gençlik kollarına üye olma*	*421*	*4,1*	*1,3*
	İleriki zamanlarda siyasi bir görev için aday olmak isteme	421	3,7	1,5
	Siyasetle ilgili sivil toplum kuruluşlarına üye olmak isteme	*421*	*4,0*	*1,3*
	Çevremdeki kişilerle siyasi fikir tartışmaları yapmak isteme	421	3,3	1,3
	Siyasilerin düzenlediği etkinliklere katılmak isteme	*421*	*3,9*	*1,3*
	Siyasilerle ilişki kurarak sorunların çözümü için faaliyetlerde bulunmak isteme	421	3,2	1,5
Siyasal Katılım Davranışları	*Genel ve yerel seçimlerde düzenli bir şekilde oy verme*	*421*	*2,1*	*1,5*
	İnternet veya kitle iletişim kanalları ile politikayı takip etme	421	3,0	1,5
	İnsanların destek verdiğim partiye oy vermeleri için çalışıp fikir tartışması yapma	*421*	*3,9*	*1,3*
	Destek verilen partinin etkinliklerine katılma	421	4,1	1,1
	Sosyal medyada siyasi içerikler paylaşma	*421*	*4,2*	*1,1*
	Toplumu ilgilendiren konularda düzenlenen etkinliklere katılma	421	3,5	1,2
	Siyasilerle/partilerle ilişkilerde bulunma	*421*	*4,3*	*1,1*
Siyasal Katılım/Tutum ve Davranışlarda Ailenin Etkisi	Bir siyasi partiye üye olma fikrini etkileme	421	4,0	1,1
	Seçimlerde oy kullanma tercihini etkileme	*421*	*4,3*	*1,0*
	Sivil toplum kuruluşları ile partilerin seçim çalışmalarına katılma fikrini etkileme	421	4,0	1,1
	Siyasi partilerin düzenlemiş olduğu etkinliklere katılım fikrini etkileme	*421*	*4,1*	*1,1*
	Toplumsal konularda yapılan faaliyetlere/etkinliklere katılma düşüncesini etkileme	421	3,9	1,1
	Siyasi parti/adayın seçim kampanyası çalışmalarında bulunma fikrini etkileme	*421*	*4,1*	*1,1*
	Çevredeki insanlarla siyasi konularda fikir tartışması yapmak istemeyi etkileme	421	4,1	1,1
	Siyasi konularda düzenlenen etkinliklere katılma düşüncesine yönelik fikirleri etkileme	*421*	*4,0*	*1,1*
	Bir siyasi partiyi desteklemeye yönelik fikir/düşünceleri etkileme	421	4,0	1,1
	Desteklenen siyasi partinin düşünce/fikirlerini yayma isteğini etkileme	*421*	*4,0*	*1,1*
	Desteklenen bir ideolojiye yönelik düşünceleri etkileme	421	4,1	1,0
	Desteklenen siyasi parti/ideolojinin düzenlediği gayri yasal faaliyetlere katılma düşüncesini etkileme	*421*	*4,1*	*1,2*
	Sosyal medya hesaplarından siyasi konularda fikir/görüşlere ilişkin paylaşımları etkileme	421	4,2	1,0
	Güncel siyasi tartışmaları kitle iletişim araçları ile yardımıyla takip etme davranışlarını etkileme	*421*	*4,1*	*1,0*

Katılımcıların siyasal katılım tutumları, siyasal katılım davranışları ile siyasal katılım/tutum ve davranışlarda ailenin etkisine ilişkin ortalamalarına bakıldığında; siyasal tutum ve davranışlarda katılımcı olmadıkları ve ailenin etkisinden uzak bir tutum geliştirdikleri görülmektedir. Bu değerlerin içinde bulunulan toplumla doğrudan ilişkili olduğu ve bireylerin buna göre siyasal alandan uzak kaldıkları savunulabilmektedir.

Tablo 4. Katılımcıların Siyasal Katılım Tutum ve Davranışları ile Siyasal Katılım Tutum ve Davranışlarda Ailenin Etkisinin Cinsiyete Göre Değerlendirilmesi

	Cinsiyet	**n**	**Ort.**	**Std. Sapma**	**p**
Siyasal Katılım Tutumları	*Kadın*	270	4,0	1,0	0,000*
	Erkek	151	3,3	1,0	
Siyasal Katılım Davranışları	*Kadın*	270	3,7	0,8	0,000*
	Erkek	151	3,2	1,0	
Siyasal Katılım/Tutum ve Davranışlarda Ailenin Etkisi	*Kadın*	270	4,1	0,9	0,180
	Erkek	151	4,0	0,8	

*Student's t testi, * p<0,05*

Bireylerin siyasal katılım tutumları ile siyasal katılım davranışlarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılığa sahip olduğu görülmektedir (p<0,05). Bu durum, kadınlar ile erkeklerin iki kategoride de anlamlı bir farklılığa sahip olduğunu göstermektedir. Siyasal tutum ve davranışlarda aile etkisine bakıldığında ailenin etkisinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılığa sahip olmadığı ortaya çıkmıştır (p>0,05). Aile etkisinin siyasal toplumsallaşmada her iki cinsiyet için de benzer olduğu ve anlamsal bir farklılığın olmadığı çalışma sonuçlarına bakılarak da görülebilir.

Tablo 5. Katılımcıların Siyasal Katılım Tutum ve Davranışları ile Siyasal Katılım Tutum ve Davranışlarda Ailenin Etkisinin Eğitim Düzeyine Göre ANOVA Testi

Eğitim Düzeyi	**Ön lisans ve altı**	**Lisans**	**Lisansüstü**	**p**
Siyasal Katılım Tutumları	$3,9\pm1,1^{a}$	$3,4\pm0,8^{b}$	$3,0\pm0,8^{b}$	0,000*
Siyasal Katılım Davranışları	$3,7\pm0,9^{a}$	$3,4\pm0,7^{b}$	$2,9\pm0,7^{b}$	0,000*
Siyasal Katılım/Tutum ve Davranışlarda Ailenin Etkisi	4,1±0,9	4,0±0,8	3,9±0,8	0,295

*One-Way ANOVA testi, * p<0,05*

Katılımcıların siyasal katılım tutumları ile siyasal katılım davranışlarının eğitim düzeyine göre değerlendirilmesinde, ön lisans ve altı eğitime sahip bireyler, lisans ve lisansüstü eğitime sahip bireylere göre anlamlı olarak daha yüksektir. Bu durumun eğitim farkından kaynaklı bir şekilde ortaya çıktığı değerlendirilebilir. Ailenin siyasal toplumsallaşmadaki etkisinde ise eğitim düzeylerine göre anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir.

Tablo 6. Katılımcıların Siyasal Katılım Tutum ve Davranışları ile Siyasal Katılım Tutum ve Davranışlarda Ailenin Etkisinin Gelir Düzeyine Göre ANOVA Testi

Gelir (TL)	15000-20000	20001-30000	30001-45000	45001+	**p**
Siyasal Katılım Tutumları	$3,8\pm1,0^{b}$	$3,5\pm1,3^{b}$	$3,3\pm0,7^{a}$	$3,8\pm1,3^{b}$	0,037*
Siyasal Katılım Davranışları	$3,7\pm0,8^{b}$	$3,3\pm1,1^{a}$	$3,3\pm0,6^{a}$	$3,2\pm0,8^{a}$	0,000*
Siyasal Katılım/Tutum ve Davranışlarda Ailenin Etkisi	$4,1\pm0,9^{b}$	$4,2\pm0,7^{b}$	$3,3\pm0,7^{a}$	$4,1\pm0,9^{b}$	0,006*

*One-Way ANOVA testi, * p<0,05*

Siyasal katılım tutumlarının gelir düzeyine göre ele alındığı analizde 30.000 ile 45.000 gelire sahip bireylerde anlamlı düzeyde tutumlar düşüktür. Siyasal katılım davranışlarının ise 15.000 ile 20.000 TL gelir düzeyi grubunda diğerlerinden anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmektedir. Siyasal katılım/tutum ve davranışlarda ailenin etkisinin ise 30.000-45.000 TL gelir düzeyinde diğerlerinden anlamlı düzeyde düşük olduğu görülebilmektedir. Gelir düzeyi, bireylerin siyasal tutum ve davranışları ile siyasal toplumsallaşmada aile etkisine göre belirleyicidir.

Tablo 7. Katılımcıların Siyasal Katılım Tutum ve Davranışları ile Siyasal Katılım Tutum ve Davranışlarda Ailenin Etkisinin Yaşanılan Yere Göre Değerlendirilmesi

Yaşanılan Yer	**Köy**	**Şehir**	**p**
Siyasal Katılım Tutumları	3,7±1,0	3,7±1,1	0,891
Siyasal Katılım Davranışları	3,4±0,9	3,7±0,9	0,001*
Siyasal Katılım/Tutum ve Davranışlarda Ailenin Etkisi	4,1±0,8	4,1±0,9	0,572

*Student's t testi, * p<0,05*

Siyasal katılım tutumlarında yaşanılan yere göre bağımsız t testinde anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir. Siyasal katılım davranışları şehirde yaşayanlarda anlamlı düzeyde daha yüksektir. Siyasal katılım/tutum ve davranışlarda ailenin etkisinin ise yaşanılan yer açısından bir fark doğurmadığı görülmektedir.

Tablo 8. Katılımcıların Siyasal Katılım Tutum ve Davranışlarda Ailenin Etkisinin Siyasal Düşünceye Göre Değerlendirilmesi

Siyasal Düşünce/İdeoloji	Siyasal Katılım/Tutum ve Davranışlarda Ailenin Etkisi	**p**
Muhafazakârlık	4,4±0,8[a]	
Sosyal demokratlık	4,0±0,8[a,b]	
Laiklik	3,8±0,8[a,b]	
Sosyalistlik	3,7±0,6[b]	
Milliyetçilik	4,1±1,0[a]	0,001*
Liberalizm	3,8±0,5[a,b]	
Dindarlık	4,1±0,4[a,b]	
Hiçbiri	4,2±0,9[a]	
Diğer	4,4±0,5[a]	

*One-Way ANOVA testi, * p<0,05*

Siyasal katılım/tutum ve davranışlarda ailenin etkisi açısından ideolojiler arasında anlamlı bir fark saptanmıştır. Sosyalist düşünceyi benimseyen bireylerde bu değerler muhafazakâr değerleri benimseyen bireylere, milliyetçi değerleri benimseyen bireylere, hiçbir ideolojisi olmayanlara ve diğer siyasi ideolojileri benimseyen gruba göre anlamlı düzeyde düşük bulunmuştur. Günümüzde siyasal ideolojilerin iç içe geçtiği ve bireylerin birden fazla ideolojiye sahip oldukları bilinse de çalışmada bireylerin kendilerine en yakın ideolojiyi seçtikleri ve buna göre sonuçların ortaya çıktığı görülmektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Siyaset geçmişten günümüze değin bireylerin hayatlarında şekillendirici bir etkiye sahiptir. Bu durumun geçmişte bireylerin temsiline ve ön plana çıkmalarına izin vermeyen bir yapıya sahip olduğu bilinmektedir. Krallıkların, totaliter ve otoriter rejimlerin varlığını sürdürdüğü dönemler bireylerin talep ve ihtiyaçlarının karşılanmasında bireylerin aleyhine bir durumdadır. Özellikle Aydınlanma Dönemi ve devamındaki bilimsel ve toplumsal gelişmelerin daha demokratik sistemlere katkı sağladığı ve bireylerin bu bağlamda toplumsal alanda öncelendiği vurgulanabilmektedir. Siyasal ve sosyal gelişmeler özellikle bireylerin siyasal alandaki etkinliklerinin artmasına katkı sağlamıştır. Bu durum bireysel hak ve özgürlüklerin ön plana çıkmasına ve siyasal sistemlerde bireylerin karar vericiler olarak tanımlanmasına zemin hazırlamıştır. Bireylerin yasal haklara kavuşmaları ve siyasal alanda yönetici grupların meşruiyetinin sağlanmasında katılımcı bir profile sahip olmalarına önem atfedildiği görülmektedir.

Günümüzde toplum yapısı yönetici ve yönetilen ilişkilerinin tasarlanmasında önemli bir faktör olarak yorumlanmaktadır. Bireysel hakların ve özgürlüklerin yasalarla teminat altına alındığı günümüz siyasal sistemlerinin, bireylerin siyasal katılımda ön plana çıkmasına ve katılımcı demokrasinin gelişmesine katkı sağladığı görülmektedir. Bu durumun hem olağan siyasal katılım kanallarının hem de olağanüstü siyasal katılım kanallarının kullanılmasında etkisi vardır. Siyasal alandaki yönetici

değişimine neden olan bu durum, geçmişteki siyasal sistemlerle karşılaştırıldığında bir paradigma değişimi olarak değerlendirilmektedir.

Çalışmada bireylerin siyasal toplumsallaşmalarının aile faktörüne bağlı bir şekilde bir değerlendirilmesi yapılmıştır. Aile ilişkilerinin bireylerin birçok yönden etkilenmesinde ve buna göre tutumlar geliştirmelerinde etkisi olduğu bilinmektedir. Bireylerin bir yetişkin olarak toplum hayatına katılmalarına kadarki süreçte aile ilişkilerinin bireyi şekillendirici bir özelliğe sahip olduğu görülmektedir. Bu durumun siyasal toplumsallaşma boyutunu da çeşitli düzeylerde etkileyebilmektedir. Sözgelimi muhafazakâr bir ailede yetişen bir bireyle daha özgür bir ailede yaşayan bireyin siyasal tutum ve davranışlarının farklı olması bu çerçevede değerlendirilmektedir. Dolayısıyla ailenin bireyin tutum ve davranışlarını dolaylı veya doğrudan etkileme gücü bulunmaktadır.

Çalışmada bireylerin farklı siyasal düşüncelere sahip oldukları görülmektedir. Bu durum özellikle farklı oranlarda ortaya çıkmıştır. Bireylerin önemli bir kısmının herhangi bir siyasal düşünceye sahip olmadığını beyan etmesi, siyasi fikirleri belirtmede çekingen bir yapıya işaret etmektedir. Bu durum bireylerin farklı etmenlere bağlı olarak özgürce fikirlerini açıklayamamalarına bağlıdır. Bireylerin siyasal katılım tutumları değerlendirildiğinde yüksek bir oranda olumsuz bir tutuma sahip oldukları ortaya çıkmıştır. Siyasal alanda etkinliği ifade eden tutumlara karşı olumsuz bir düşünceye sahip olan bireyler düşük bir düzeydedirler. Siyasal katılım davranışlarına bakıldığında ise katılımcıların klasik katılım kanalı olan oy verme dışındaki davranışlara karşı mesafeli oldukları görülmektedir. Özellikle toplumsal alanda pasif bir davranışa sahip olan katılımcıların bu durumunun mevcut siyasal sistemin bireyler lehine bir yapıda olmamasıyla ilişkisi vardır. Siyasal sistem bireyleri bu alandan uzaklaştıran özelliklere sahiptir.

Bireylerin siyasal toplumsallaşmalarında aile etkisinin çeşitli faktörlerin şekillenmesinde arka planda olduğu ve bireylerin aile faktörünün gerek tutum ve davranışlarda gerekse de buna yönelik eğilimlerinin oluşmasında yüksek bir oranda göz ardı edildiği ortaya çıkmıştır. Siyasal partileri destekleme, siyasal faaliyetlere katılıma ve çeşitli mecralarda siyasal hayatın takip edilmesinde aile faktörü, bireyleri düşük bir düzeyde etkilemiştir. Özellikle ailelerin bireylerin bir önceki kuşakları olması, bu çerçevede kuşak farkını ortaya koymaktadır. Her kuşağın siyasal düşüncelerinin belirli bir özelliğe sahip olduğu ve kendinden önceki ile sonraki kuşaktan farklı olduğu bilinmektedir.

Bireylerin cinsiyetlerine göre ailenin etkisinin anlamlı bir düzeyde farklı olmadığı ve her iki cinsiyet için de benzer olduğu görülmektedir. Hem kadınlarda hem de erkeklerde aile aynı ölçüde cinsiyetleri etkilemiştir. Özellikle bireylerin eğitim düzeyine göre siyasal katılım tutumları ve siyasal katılım davranışlarının anlamlı bir düzeyde farklılaştığı ve yükseldiği görülmektedir. Eğitim düzeyi arttıkça siyasal toplumsallaşma düzeyi de artmaktadır. Bu durum, eğitim ile siyasal toplumsallaşma arasındaki pozitif ilişkiyi ortaya koymaktadır. Aile etkisinin tüm eğitim düzeylerinde benzer etkiye sahip olduğu ve eğitim durumuna göre bir farklılığın ortaya çıkmadığı görülmektedir. Tüm eğitim düzeylerindeki bireylerin siyasal toplumsallaşma boyutunda aile faktörünü ön planda tutmadığı ortaya çıkmıştır. Bireylerin gelir durumu ile aile etkisinin anlamlı bir düzeyde yüksek olduğu görülmektedir. Gelirin bireylerin talep ve ihtiyaçlarının karşılanmasındaki etkisi değerlendirildiğinde buna göre ailenin etkisinin olağan bir sonuçtur.

Yaşanılan yerin bireylerin siyasal davranışlarında anlamlı bir düzeyde fark yarattığı görülmektedir. Bu durumun kentlerde köylere göre daha yüksek çıkmış ve aile etkisi kentlerde daha düşük çıkmıştır. Kırsal alandaki aile dinamiklerinin bireyi daha fazla etkileyen bir yapıda olduğu bilinen bir durumdur. Bireylerin siyasal düşüncelerine göre aile etkisi temel alındığında anlamlı bir fark söz konusudur. Her siyasal düşüncenin diğer siyasal düşüncelere göre aile etkisinin düzeyi farklı

olabilmektedir. Bu durum özellikle ideolojinin aileye bakışının bir sonucudur. Dolayısıyla her düşünce/ideoloji, aile etkisini farklı bir şekilde yorumlamaktadır.

Aile, günümüzde çeşitli yönlerden dönüşüme uğramış ve geçmişte olduğu gibi bireyleri doğrudan etkileme özelliğini kısmen yitirmiştir. Çeşitli yerlerde/toplumlarda aile etkisinin bireyleri doğrudan etkileyen bir yapıda olması bu yerlerde bireylerin kendilerini gerçekleştirememelerin bir sonucudur. Gelişmiş toplumlarda ailenin bireyi etki derecesi düşüktür. Aile; politik olarak sosyalleşme, bireylere inanç ile değerlerin aktarılması, siyasal katılım modellerinin öğretilmesi ve bilgi paylaşımı yoluyla bireylerin tutumlarının yönlendirilmesi ve politika ile ilgili bir bilincin oluşması kapsamında etkilere sahiptir. Bu durum bireylerin kişisel özellikleri ile birleştiğinde tutum ve davranış kalıplarını şekillendirmektedir. Özellikle kişisel hak ve hürriyetlerin geliştiği toplumlarda bireyler aile faktöründen bağımsız bir siyasal toplumsallaşma eğilimine sahip olmaktadır. Kapalı ve tutucu toplumlarda ise aile bireyleri doğrudan etkileyebilme özelliğine sahip olmaktadır.

Ailenin bireyler üzerindeki etkisi hem olumlu ve hem de olumsuz bir şekilde değerlendirilmektedir. Ailenin; bireyin siyasal konularda bilinçlendirilmesi, siyasal katılımın teşvik edilmesi, açık bir iletişimle bireyin desteklenmesi ve bilgiye erişilmesi noktalarında bireyler lehine faaliyetlerde bulunması olumlu olarak kabul edilmektedir. Bu durum içinde bulunulan çevrenin dinamikleri ile doğrudan bir bağlantıya sahiptir.

Etik Beyan

"Bireylerin Siyasal Toplumsallaşmasında Aile İlişkilerinin Etkisi: Kesitsel Bir Çalışma" başlıklı çalışmanın yazılması ve yayınlanması süreçlerinde Araştırma ve Yayın Etiği kurallarına riayet edilmiş ve çalışma için elde edilen verilerde herhangi bir tahrifat yapılmamıştır. Çalışma için Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulundan *04.07.2024* tarih ve *09-2024/212* sayılı etik kurul izni alınmıştır.

Katkı Oranı Beyanı

Çalışma yazar, çalışmanın yazılmasından taslağın oluşturulmasına kadar tüm süreçlere katkı yapmış ve nihai halini okuyarak onaylamıştır.

Çatışma Beyanı

Yapılan bu çalışma gerek bireysel gerekse kurumsal/örgütsel herhangi bir çıkar çatışmasına yol açmamıştır.

KAYNAKÇA

Adıgüzel, O., Batur, H. Z. ve Ekşili, N. (2014). Kuşakların Değişen Yüzü ve Y Kuşağı ile Ortaya Çıkan Yeni Çalışma Tarzı: Mobil Yakalılar. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *1*(19), 165-182.

Akgün, R. C. (2023). The Necessity and Chance in Aristotle's Theory of Society and Ethics. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 6*(2), 215-225.

Akgün, R. C. (2024). Toplumsal Hareketler ve Siyasette Olumsuz Duygulanımların Rolü Üstüne Kuramsal Bir İnceleme. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, *26*(46), 168-186.

Akıncı, S. (2014). Siyasal Katılım Düzeyleri Üzerine Bir İnceleme. *Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *7*, 34-45.

Akkaya, K. (2018). *Toplumsal Değişimin Aile Kurumuna Etkisi Bağlamında Çokeşli Evlilikler: Erzurum/Hınıs Örneği*. Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi.

Akyol, H., Akar, T. ve Akar, G. (2023). Dijitalleşme ve Ekonomik Büyüme: AB Ülkelerinden Yeni Kanıtlar. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *26*(49), 99-114.

Alp, A. (2024). Toplumsal Değişim Sürecinde Aile. *Bitig Edebiyat Fakültesi Dergisi*, *4*(7), 43-60.

Altan, C. (2011). Eğitim-Siyasal Eğilim İlişkisi: Mersin Örneği. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *12*(1), 313-329.

Aluş, Y. (2015). Kültürel ve Toplumsal Gerçekliğimiz Açısından Aile Anlayışlarının ve Türk Ailesinin Değerlendirmesi. *PESA Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *1*(1), 15-24.

Aslan, M. ve Kaya, G. (2004). 1980 Sonrası Türkiye'de Siyasal Katılmada Sivil Toplum Kuruluşları. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *5*(1), 213-223.

Atabey, G. ve Hasta, D. (2018). Siyasal Katılım, Siyasal Yeterlik ve Toplumsal Cinsiyet. *Nesne Psikoloji Dergisi (NPD*), *6*(13), 484-516.

Aydın, A. (2019). Olumlu ve Olumsuz Manası ile Siyasal Katılım Türlerinin İncelenmesi. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, *10*(17), 2119-2138.

Barnes, S. ve Kease, M. (1979). *Political Action, Mass Participation in Five Western Democratiez*, Safe Publications, California.

Baykal, D. (1970). *Siyasal Katılma Bir Davranış İncelemesi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.

Büyüktosunoğlu, T. (2013). *Selçuk ve Dicle Üniversitesi Öğrencilerinin Siyasal Katılma Davranışları Üzerine Uygulamalı Bir Çalışma*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi.

Can, Y. (2004). Durkheim ve Merton'ın Anomi Kuramları Bağlamında Cemaatten Cemiyete Türk Toplumu. *Muhafazakar Düşünce Dergisi*, *1*(2), 95-105.

Canatan, K. ve Yıldırım, E. (2011). *Aile Sosyolojisi*. İstanbul: Açılım Kitap.

Canbaz, S., Eyidiker, U. ve Poyraz, E. (2019). Siyasal Katılım ve Üniversite Öğrencilerinin Siyasal Katılıma Bakışı: Babaeski Meslek Yüksekokulu Örneği. *International Social Sciences Studies Journal*, *5*(35), 2537-2551.

Candan, H. ve Işık, M. (2019). İdeolojik Devletin Siyasal Toplumsallaşma Aracı Olarak Okulun İşlevi: Kavramsal Bir Analiz. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. *24*(3), 567-585.

Çakır, M. (2022). *Aile Sosyolojisine İlişkin Temel Kavramlar-Bir Aile Sosyolojisi Terimleri Sözlüğü Denemesi*. In: Kırboğa, Z. ve Dağcı, T. (ed.), Gelenek ve Modernite Arasına Sıkışmış Bir Kurum: Aile. Kitap Dünyası Yayınları.

Çam, E. (2005). *Siyaset Bilimine Giriş*. İstanbul: Der Yayınları.

Çengel, M. ve Kaygısız, Ü. (2021). Siyasal Katılımda Sosyal Ağların Rolü: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Sosyal Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*, *4*(7), 631-650.

Çukurçayır, M. A. (2002). *Küreselleşme Sürecinde Yurttaş Yönetim Siyaset*. Konya: Çizgi Kitabevi.

Çukurçayır, M. A. (2012). *Siyasal Katılma ve Yerel Demokrasi*. Konya: Çizgi Kitabevi.

Dağcı, T. (2022). *Günümüz Ailesinde Değişim Alanları*. In: Kırboğa, Z. ve Dağcı, T. (ed.), Gelenek ve Modernite Arasına Sıkışmış Bir Kurum: Aile. Kitap Dünyası Yayınları.

Dahl, R. A. (1963). *Modern Political Analysis*. Englewood Cliffs, Prentice Hall, Inc.

Daver, B. (1993). *Siyaset Bilimine Giriş*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Değirmenci, N. ve Gülel, F. E. (2022). Dışsal Siyasal Etkililik ile Siyasal Katılma Arasındaki İlişkiye Bir Bakış: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Türk Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, *7*(1), 17-31.

Dilber, F. (2012). Seçmenlerin Kitle İletişim Araçlarından Aldığı Siyasal İçerikli Bilgilerden Etkilenme Düzeyi: Karaman İli Seçmenleri Üzerine Bir Alan Araştırması. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, *1*(4), 83-105.

Dursun, D. (2012). *Siyaset Bilimi*. İstanbul: Beta Yayınları.

Engin, M. (2022). Türkiye'de Aile Yapısının Dönüşümü: Sorunlar ve Beklentiler. *Uluslararası Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, *2*(1), 123-136.

Eriş, V. ve Akıncı, A. (2019). 21. Yüzyıl Demokrasilerinde Siyasal Katılım: Türkiye Örneği. *Uygulamalı Sosyal Bilimler Dergisi*, *3*(2), 35-55.

Erol, V. (2022). Sosyal Medyanın Türk Aile Yapısına Etkisi. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, *24*(43), 1127-1139.

Eser, H. B. (2013). Siyasal Bilgi Edinme Amacı İle İnternetin Kullanımı, Siyasal Yeterlilik, İlgi ve Katılım İlişkisi Üzerine Bir Araştırma. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, *8*(8), 1873-1893.

Eser, H. B. ve Sarışahin, P. (2016). Cinsiyet- Siyasal Katılım İlişkisi: SDÜ Örnek Olayı. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, *7*(15), 38-58.

Güleç Solak, S. (2016). Uluslararası Belgelerde Yerel Demokrasi ve Katılım. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, *3*(7), 197-209.

Güloğlu, M. F. (2019). Aileyi Yeniden Tanımlamak: Değişimler ve Süreklilikler. *Toplumsal Değişim*, *1*, 47-78.

Gür, B. S. ve Kurt, T. (2011). Türkiye'de Ailelerin Eğitim İhtiyaçları. *Aile ve Toplum Dergisi*, *12*(7), 33-62.

Gürlevik, Ö. (2019). *Siyasal Tercihlerde Seçmenleri Etkileyen Faktörler, Aksaray İli Örneği*. Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi.

Hallaç, S. ve Öz, F. (2014). Aile Kavramına Kuramsal Bir Bakış. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, *6*(2), 142-153.

Ilgaz Büyükbaykal, C. (2005). Kitle İletişim Araçları ve Toplumsal Yaşam. İstanbul *Üniversitesi İletişim Fakültesi Hakemli Dergisi*, *21*, 71-75.

Kalaycıoğlu, E. (2008). *Türkiye'de Demokrasi'nin Pekişmesi: Bir Siyasal Kültür Sorunu*, içinde: Ergun Özbudun'a Armağan, Ankara: Yetkin Kitabevi.

Kapani, M. (2011). *Politika Bilimine Giriş*. Ankara: Bilgi Yayınevi.

Karaca, B. G. (2017). *Türk Hukukunda Aile Kavramı ve Ailenin Korunması*. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi.

Karakoç, R. (2018). Siyasal Katılma Düzey ve Biçimleri Üzerine Bir İnceleme. *International Social Sciences Studies Journal*, *4*(24), 5052-5058.

Karslı, E. (2019). Modernleşme Sürecinde Çözülen Aile Yapısı ve Kadının Yeniden İnşası. *Uluslararası Hukuk ve Sosyal Bilim Araştırmaları Dergisi*, *1*(1), 1-14.

Kocakaya, R. ve Çalık Var, E. (2018). Aile İşlevselliği: Engelli Üyeye Sahip Aileler Örneği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *11*(58), 707-716.

Kutlu, A. (2018). Dönüşen Medya Çağında Siyasal Katılım: İstanbul'da Yaşayan 18-22 Yaş Seçmen Örneği. *Erciyes İletişim Dergisi*, *5*(3), 90-106.

Lane, R. E. (1965). *Political Life.* Glencoe. New York: The Free Press.

Lipset, S.M. (1964). *Siyasi İnsan*. (Çev.: Mete Tunçay). Ankara: Türk Siyasi İlimler Derneği Yayınları.

Milbrath, L. W. ve Goel, M. L. (1977). *Political Participation; How and Why Do People*, Get İnvolved in Politics.

Miller, A. H. (1974). Political Issues and Trust in Government; 1964-1970. *American Political Science Review*, 68, 951-972.

Nie, N. H., Verba, S. ve Converse, P. E. (1989). *Siyasal Katılma Kamuoyu ve Oy Verme Davranışı*. (Çev:. İ. Turan- T. Karamustafaoğlu). Ankara: Siyasi İlimler Türk Derneği Yayınları.

Oktay, E. ve Pekküçükşen, Ş. (2009). Yerel Yönetimlerin Demokratikleşmesinin Bir Aracı Olarak Sivil Toplum Kuruluşları-Türkiye İçin Kısa Bir Değerlendirme. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 11(16), 172-186.*

Okur Çakıcı, F. ve Çakıcı, A. B. (2020). Sosyal Yardımlaşma Bağlamında Sivil Toplumun Rolü: Sosyal Dayanışma ve Yardımlaşma Örnekleri. *The Journal of International Scientific Researches*, *5*(3), 203-208.

Okur Çakıcı, F. ve Doğanay, T. C. (2022). Siyasal Partiler ve Tipolojileri Üzerinden Türkiye'de Genel Seçimlerin Dönemsel Değerlendirilmesine Yönelik Nitel Bir Araştırma. *İMGELEM*, *6*(11), 605-630.

Özer, K. (2022). *Ailede Sağlık ve Cinsellik*. In: Kırboğa, Z., ve Dağcı, T. (ed.), Gelenek ve Modernite Arasına Sıkışmış Bir Kurum: Aile. Kitap Dünyası Yayınları.

Öztürk, O. (2020). *Aile Kurumunun Z Kuşağının Siyasal Katılım Davranışına Etkisi*. Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi.

Sayar, K. ve Bağlan, F. (2010). *Koruyucu Psikoloji*. İstanbul: Timas Yayınları.

Şahin, E. B. (2015). *Hemşeri Dernekleri ve Siyasal Katılım: Mersin Örneği*. Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi.

Tancan, B. N. (2022). *Aile İçi İletişimin Bireyin Gelişimine Etkisi*. Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi.

Taşdelen, H. M. (2011). Siyaset Sosyolojisi. İstanbul: Kocav Yayınları.

Tunç, A. ve Özdemir, F. N. (2020). Türkiye'de Sivil-Asker İlişkilerinin Siyasete Etkisi. *Turkish Studies - Social*, *15*(6), 3179-3196.

Turğut, F. (2017). Tarihsel Süreçte Aile Kurumunun Dönüşümü ve Geleceğine Yönelik Çıkarımlar. *Medeniyet ve Toplum Dergisi*, *1*(1), 93-117.

Türkiye İstatistik Kurumu. (2024). https://www.tuik.gov.tr/. (Erişim Tarihi: 05.06.2024).

Usta, S. ve Dilber, F. (2020). Gençlerin Siyasal Katılımlarında Partiler Arası Seçim İttifakının Rolü: Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi'nde Bir Araştırma. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *6*(3), 938-957.

Üçok, A. (2014). *Ailede Anne-Baba-Çocuk İletişimi Üzerine Sosyolojik Bir Değerlendirme*. Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi.

Verba, S. ve Nie, N. H. (1972). *Participation in America, Political Democracy and Social Equality*. New York, Herper and Raw.

Yavuz, S. ve Güllüpınar, F. (2019). Türkiye'de Çocuğun Ekonomik Değerini Etkileyen Faktörler: 2016 Aile Yapısı Araştırması Analizi Üzerinden Sosyolojik Bir Değerlendirme. *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*, *39*(2), 379-409.

Yeniçırak, H. (2023). Bir Anomi Formu Olarak Devrim: Durkheim ve Schopenhauer Ekseninde Bir Değerlendirme. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *24*(44), 57-68.

Yıldız, D. ve Uzunsakal, E. (2018). Alan Araştırmalarında Güvenilirlik Testlerinin Karşılaştırılması ve Tarımsal Veriler Üzerine Bir Uygulama. Uygulamalı Sosyal Bilimler Dergisi, *1*, 14-28.

Tosun, A. (2025). Bireylerin Siyasal Toplumsallaşmasında Aile İlişkilerinin Etkisi: Kesitsel Bir Çalışma. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi,* 27(50), 1187-1209.

The Effect of Family Relations on the Political Socialization of Individuals: A Cross-Sectional Study

Extended Abstract

Aim: The influence of individuals on political participation mechanisms in the social sphere is directly related to their level of political socialisation. Factors such as education, occupation, gender, non-governmental organisations, culture, nationality and family have emerged as dominant factors in the emergence and shaping of political attitudes and behaviours. It is seen that the level of influence of these factors has become a result with the personal characteristics of individuals. It can be said that political participation, which is expressed as the political socialisation of individuals, is affected at different levels depending on the family factor. This situation is related to family type and environmental factors. It can be said that the family has important effects on both physical, social and psychological development of the individual until adulthood. This situation has direct or indirect effects on the shaping of the individual's perceptions and behaviours towards democratic society values. The aim of this study, which aims to determine the influence of family on individuals, is to reveal to what extent individuals feel the influence of family in shaping political attitudes and behaviours around various factors.

Method: Questionnaire technique was used as a quantitative data research method in the study. Attention was paid to the competence of the data obtained to represent the universe and 421 questionnaires that were correctly completed physically and online were evaluated. Incorrectly completed questionnaires were not included in the study. The data obtained were analysed with SPSS package programmes.

Finding: From the data obtained from the participant individuals in the study; it is seen that there is an alienation in political attitudes and behaviours towards the political field and participation. It has been revealed that the level of political socialisation of individuals is low, especially outside the classical political participation channels. It can be seen that the influence of the family in shaping the political attitudes and behaviours of individuals is at a low level and that they have a political socialisation tendency according to their own value judgments. This situation is above 60% on average. It has been revealed that the family influence does not differ significantly according to the level of education, gender, income level and area of residence and that individuals have a political attitude/behaviour away from family influence. In particular, it can be said that depending on various factors in the formation of political thought, family influence creates a significant difference.

Conclusion: According to the analyses based on the data obtained in the study, individuals experience alienation in political attitudes and behaviours in the social sphere against the political sphere and especially against the administrators. This situation can be interpreted within the framework of different factors. It can be said that family relations are not at a high level in the political socialisation of individuals and political attitudes and behaviours emerge with a more libertarian understanding. It is thought that the low level of family relations can be interpreted as a result of the differentiation of generational values. In particular, it is argued that each generation is different from the previous generation and in this context, political socialisation values differ. It can be stated that the fact that individuals' families belong to different generations and the transformation of political and social developments in the social sphere reduce the family influence on individuals. As a matter of fact, it can be said that each individual forms a thought pattern according to current political and social developments. It can be argued that families' acting with an understanding aimed at ensuring that individuals grow up in a healthy environment, complete their personal development and have political and social attitudes and behaviours accordingly will have important results in creating a political space where human rights and freedoms are protected and used.